

att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära förslag till lagstiftningsåtgärder i ändamål att äfven i andra skäligen fall utöfver dem, som åsyftats i 1907 års förenämnda riksdagsskrivelse, må kunna åstadkommas aflösning ytterst genom expropriation (tvångs-aflösning) af lägenhetshafvares besittningar på enskilda domäner.

Stockholm den 27 januari 1911.

Carl Lindhagen.

Sven Linders.

Nils Persson.

Nr 241.

Af herr **Lindhagen m. fl.**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående expropriation i vissa fall af mark för bildande af nya jordbruk m. m.*

Uti två föregående motioner (nr 239 och 240) har påyrkats åtgärder för att i skäligen fall befria beroende småbrukare och lägenhetsinnehafvare från jordägarens godtycke genom tvångsafflösning af småbruket eller lägenheten.

En annan tvingande nödvändighet är, att staten har ett medel i sin hand, hvarigenom i erforderliga fall kan anskaffas mark till nya jordbruk samt till nya lägenheter för bostäder eller andra samhällsnyttiga ändamål.

Det är nämligen så, att på många håll finnes ingen sådan jord att få, därför att jorden ligger under storgods (bolagsdomäner eller herrgårdar). På andra trakter åter, där jord hålles till salu, sker det oftast på spekulation till ockerpris. Jord måste därför mångenstädes tvångsvis anskaffas och med hänsyn till folkets stora fattigdom förvärfvas

utan någon oförtjänt vinst för jordägaren. Detta mål kan vinnas genom en förnuftig expropriation och enligt mångas förvissning äfven genom en afgift på det samhällseliga jordvärdet.

Norrlandskommittén föreslog expropriationsvägen för bildande af nya jordbruk på bolagsmark inom Norrland och Dalarne. Men det är klart, att medlet äfven i erforderliga fall är behöfligt för öfriga delar af riket.

Riksdagen förordade år 1907 expropriationsvägen för anskaffande af bostadsmark men endast för de områden på landet, där en sammanträngd befolkning bodde eller kunde uppstå. Äfven här måste sägas, att medlet är behöfligt i många andra händelser såsom ock erfarenheten ådagalagt.

Då jordvärdeavgift i vårt land ännu är en mera aflägsen och outredd utväg än expropriation, som vunnit stadgadt insteg i lagstiftningen, hemställes nu alltså,

att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla:

1:o) att vid pröfning af Norrlandskommitténs förslag om expropriation af bolagsmark för bildande af nya jordbruk äfven måtte tagas i öfvervägande förslagens tillämpning i skäligen fall på storgods inom det öfriga riket;

2:o) att vid pröfning af 1907 års riksdagsskrivelse om expropriation af mark för bland annat nya bostäder på områden å landet, där en sammanträngd befolkning bor eller kan uppstå, måtte tagas i öfvervägande förslagens skäligen tillämpning äfven i andra tillämpligen fall;

3:o) att vid öfvervägande af bestämmelserna om jordlösen för den i föregående två punkter omförmälda expropriation måtte tagas afgörande hänsyn till folkets fattigdom och någon oförtjänt vinst under inga förhållanden beredas den stora jordägaren.

Stockholm den 27 januari 1911.

Carl Lindhagen.

Sven Linders.

Nils Persson.